

УДК 364-7:352.075(477.43-21)

DOI 10.31499/2618-0715.2(17).2026.361133

**АНАЛІЗ СТАНУ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ТА ОБІЗНАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ПРО
СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ**

Гевчук Наталія, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID: 0000-0002-4067-0311

E-mail: hevchuk@kpnu.edu.ua

Данилюк Олена, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID: 0000-0003-1738-1084

E-mail: danylyuk@kpnu.edu.ua

Мельник Жанна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID: 0000-0003-3348-0939

E-mail: melnyk.zhanna@kpnu.edu.ua

, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ORCID: 0000-0002-3563-3137

E-mail: melnyk.lyudmyla@kpnu.edu.ua

У статті здійснено комплексний аналіз стану поінформованості та обізнаності населення Кам'янець-Подільської територіальної громади щодо соціальних послуг, особливостей їх надання та доступності для різних категорій населення. Дослідження спрямоване на визначення рівня обізнаності жителів громади про систему соціальної підтримки, діяльність установ та організацій, які надають соціальні послуги, а також механізми звернення й отримання необхідної допомоги. Актуальність теми зумовлена зростанням потреб населення у соціальному захисті в умовах сучасних соціально-економічних викликів, воєнного стану та трансформації системи соціального обслуговування в Україні. Важливим аспектом дослідження є оцінка доступності інформації про соціальні послуги для різних груп населення та визначення ефективності існуючих каналів комунікації між надавачами соціальних послуг і громадою.

За результатами дослідження окреслено напрями підвищення ефективності інформування населення щодо соціальних послуг. Запропоновано розширення каналів комунікації, активніше використання цифрових платформ і соціальних мереж, проведення інформаційних кампаній, тематичних зустрічей, консультацій та просвітницьких заходів для різних категорій населення. Наголошено, що підвищення рівня поінформованості громадян сприятиме забезпеченню доступності соціальних послуг, своєчасному отриманню необхідної підтримки та підвищенню рівня соціального захисту населення громади.

Ключові слова: оцінка потреб, соціальні послуги, надавачі соціальних послуг, моніторинг надання та оцінки якості соціальних послуг, вразливі категорії населення, територіальна громада.

ANALYSIS OF THE LEVEL OF AWARENESS AND INFORMEDNESS OF THE POPULATION OF THE KAMIANETS-PODILSKYI TERRITORIAL COMMUNITY REGARDING SOCIAL SERVICES

Hevchuk Nataliia, Head of the Department of Social Work, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

ORCID: 0000-0002-4067-0311

E-mail: hevchuk@kpnu.edu.ua

Danyliuk Olena, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

ORCID: 0000-0003-1738-1084

E-mail: danylyuk@kpnu.edu.ua

Melnyk Zhanna, PhD in Psychology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

ORCID: 0000-0003-3348-0939

E-mail: melnyk.zhanna@kpnu.edu.ua

Melnyk Liudmyla, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

ORCID: 0000-0002-3563-3137

E-mail: melnyk.lyudmyla@kpnu.edu.ua

The article presents a comprehensive analysis of the level of awareness and informedness of the population of the Kamianets-Podilskyi territorial community regarding social services, the peculiarities of their provision, and their accessibility for different categories of the population. The study is aimed at determining the level of residents' awareness of the social support system, the activities of institutions and organizations providing social services, as well as the mechanisms for applying for and receiving the necessary assistance. The relevance of the topic is обусловлено by the growing need for social protection in the context of current socio-economic challenges, martial law, and the transformation of the social service system in Ukraine. An important aspect of the study is the assessment of the accessibility of information on social services for different population groups and the determination of the effectiveness of existing communication channels between social service providers and the community.

Considerable attention is paid to the analysis of the main sources through which the population receives information, including official institutional websites, social media pages, mass media, consultations with social work professionals, and citizens' personal experience. The study found that the level of public awareness is uneven and depends on age, educational level, social status, place of residence, and the level of digital literacy. It has been proven that young and middle-aged people who actively use digital resources and modern means of communication are the most informed about opportunities to receive social services. At the same time, elderly people, persons with disabilities, and representatives of other vulnerable population groups often face difficulties in accessing relevant and understandable information.

The research identified the main problems and barriers that hinder public access to information about social services. These include the insufficient level of public awareness, limited use of modern

information technologies in the work of social institutions, inadequate promotion of social programs, the complexity of official information for public perception, and the insufficient number of informational and educational activities within the community. Particular emphasis is placed on the need to improve interaction between local self-government bodies, social services, and community residents.

Based on the research findings, the article outlines directions for improving the effectiveness of informing the population about social services. In particular, it proposes expanding communication channels, increasing the use of digital platforms and social media, conducting information campaigns, thematic meetings, consultations, and educational activities for various population groups. It is emphasized that increasing public awareness will contribute to ensuring the accessibility of social services, timely receipt of necessary assistance, and strengthening the level of social protection within the community.

Key words: *needs assessment, social services, social service providers, monitoring of service delivery and quality assessment of social services, vulnerable population groups, territorial community.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах реформування системи соціального захисту та розширення повноважень територіальних громад зростає актуальність забезпечення доступності й належної якості соціальних послуг на місцевому рівні. Однією з ключових передумов ефективного функціонування системи соціального обслуговування є належний рівень поінформованості та обізнаності населення щодо наявних послуг, порядку їх отримання та діяльності надавачів соціальних послуг. Водночас на практиці спостерігається недостатній рівень інформування, що ускладнює доступ громадян, особливо вразливих категорій населення, до необхідної підтримки.

Низька обізнаність населення негативно впливає на результати оцінки потреб, ефективність використання ресурсів та якість надання соціальних послуг. Це, у свою чергу, знижує результативність соціальної політики на місцевому рівні та ускладнює процес моніторингу надання і оцінки якості соціальних послуг. У зв'язку з цим виникає потреба у комплексному аналізі стану поінформованості населення територіальних громад, визначенні основних бар'єрів доступу до інформації та розробці дієвих механізмів удосконалення комунікації між надавачами соціальних послуг та їх отримувачами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що проблема надання соціальних послуг на рівні територіальних громад є предметом активного дослідження вітчизняних науковців. У працях розглядаються питання організації та розвитку системи соціальних послуг, забезпечення їх доступності, підвищення якості та ефективності діяльності надавачів соціальних послуг. Окрему увагу приділено ролі територіальних громад у визначенні та задоволенні соціальних потреб населення, зокрема вразливих категорій.

Теоретичні та практичні засади соціальної роботи в громаді розкрито у працях О. Безпалько, де громада розглядається як базовий рівень організації соціальної підтримки населення та підкреслюється важливість партнерської взаємодії між суб'єктами соціальної роботи [1].

Питання реформування системи соціальних послуг та посилення ролі територіальних громад у їх наданні висвітлюються у роботах Т. Семигіної, яка акцентує на необхідності децентралізації соціальних послуг і наближення їх до потреб населення [5].

Деякі аспекти функціонування ринку соціальних послуг в Україні висвітлено в наукових працях учених: Я. Бєлевцової, О. Вакулєнко, Т. Голубєнко, І. Івженко, Н. Датченко, С. Обушногo, І. Яковєнко, Н. Чудик-Білоусової, Т. Шаповалової, Д. Шпрахи, О. Шубіної та ін. [3].

Мета статті полягає в аналізі стану поінформованості та обізнаності населення Кам'янець-Подільської територіальної громади щодо соціальних послуг, визначенні

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

основних джерел отримання інформації, виявленні проблем і бар'єрів доступу до неї, а також окресленні шляхів підвищення ефективності інформування населення про соціальні послуги.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема аналіз і узагальнення наукової літератури для визначення теоретичних засад дослідження, соціологічний метод анкетування для вивчення рівня поінформованості населення щодо соціальних послуг, метод порівняння для зіставлення рівня обізнаності різних категорій населення, а також статистичний метод для обробки та узагальнення отриманих результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В Україні ринок соціальних послуг почав активно формуватися після ухвалення Закону України «Про соціальні послуги» [4], який регулює надання соціальних послуг в Україні. Соціальні послуги – це послуги, що надаються різними суб'єктами (державними, комунальними, приватними або громадськими організаціями) особам, які потребують підтримки для забезпечення їхніх соціальних, медичних, економічних або інших потреб. Вони включають спектр таких послуг, як допомога людям з інвалідністю, літнім людям, дітям-сиротам, малозабезпеченим сім'ям, а також підтримка в галузі психології, соціальної реабілітації, освіти та ін.

Отримувачі соціальних послуг – особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, яким надаються соціальні послуги [6].

Міністерство соціальної політики, як головний орган в системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування політики у соціальній сфері, розробляє і затверджує своїми наказами державні стандарти для всіх соціальних послуг, визначених Класифікатором соціальних послуг, що надаються особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, та/або вразливим групам населення для забезпечення гарантованого державою обсягу соціальної послуги, оцінки її якості та ефективності [7].

Перелік соціальних послуг [4] включає широкий спектр послуг, що надаються громадянам для забезпечення їх соціального благополуччя. В Україні вони можуть бути поділені на кілька категорій: соціальна підтримка сімей та осіб – допомога малозабезпеченим, багатодітним, самотнім матерям, людям з інвалідністю, пенсіонерам та іншим уразливим групам; соціальна адаптація та реабілітація – послуги для осіб з інвалідністю, дітей-сиріт, осіб, що перебувають у складних життєвих обставинах; соціальна допомога – фінансова, матеріальна та інші види допомоги малозабезпеченим сім'ям, дітям, людям похилого віку; психологічна та юридична підтримка – надання консультацій, послуг із захисту прав і підтримки осіб, які постраждали від насильства, правопорушень, або з інших причин; соціальні послуги для осіб похилого віку та людей з інвалідністю – догляд, супровід, соціальна реабілітація.

Моніторинг та оцінювання якості та ефективності надання соціальних послуг – головні інструменти забезпечення належного функціонування системи соціального обслуговування. Вони забезпечують безболісний перехід від традиційного соціального обслуговування до сучасної системи надання послуг, спрямованої на соціалізацію та підтримку особи під час свідомого, мотивованого подолання складних життєвих обставин [8].

До надавачів соціальних послуг належить Кам'янець-Подільська міська територіальна громада – об'єднана ТГ України, яка розташована в Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області, включаючи адміністративний центр – місто Кам'янець-Подільський. Площа територіальної громади – 174,293 км², населення –

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

110 879 мешканців (станом на 1 січня 2025 року). У місті Кам'янець-Подільському проживає 99 946 осіб, з них 61 134 жінки та 38 812 чоловіків.

Дослідження оцінки потреб населення здійснено у межах проекту «Кращий догляд для кожної дитини: розвиток соціальних послуг та системи захисту дітей у Хмельницькій області», який реалізує РМ «Карітас-Спес Україна» за сприяння ЮНІСЕФ та за фінансової підтримки Європейського Союзу й урядів Канади та Швеції (надалі – Проект). Одним із завдань Проекту було дослідження стану інформування населення громади про надання соціальних послуг за 2025 рік з урахуванням рівня їх доступності, якості для розробки оптимальних програм, стратегій і планів їх покращення [2].

У Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді створені та функціонують суб'єкти системи надання соціальних послуг. Зокрема, у громаді функціонує Департамент соціального захисту населення – виконавчий орган міської ради, відповідальний за реалізацію державної політики у сфері соціальної підтримки та надання соціальних послуг вразливим категоріям населення, який водночас має статус головного розпорядника коштів місцевого бюджету. У громаді діють два комунальні надавачі соціальних послуг – Кам'янець-Подільський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Кам'янець-Подільський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Турбота», які не мають статусу розпорядника коштів місцевого бюджету.

Також, соціальні послуги надають п'ять організацій недержавного сектору.

У 2025 році в Кам'янець-Подільській міській ТГ проводився моніторинг надання та оцінки якості соціальних послуг, що фінансуються з місцевого бюджету. За результатами опитування мешканців громади, 90 % респондентів задоволені якістю надання соціальної послуги догляду вдома, а 99 % опитаних позитивно оцінили якість соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

У громаді систематично проводяться заходи з навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Фахівці комунальних установ – надавачі соціальних послуг регулярно беруть участь у тренінгах (онлайн і офлайн) з різних напрямків роботи з різними категоріями сімей за сприяння донорських організацій, а також проходять навчання в обласному ЦССДМ. Саме тому, у 2025 році потреби у виділенні додаткових коштів, спрямованих на навчання та підвищення кваліфікації персоналу комунального сектору – не виникло: потреба у навчанні та підвищенні кваліфікації персоналу була задоволена повністю за рахунок донорських організацій.

Слід зазначити, що у Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді затверджено порядок надання платних соціальних послуг Кам'янець-Подільським територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Турбота» (наказ ДСЗН від 21 червня 2024 року №131-н). У 2023 році надходження від платних соціальних послуг склали 1482,4 тис. грн., у 2024 році 1012,0 тис. грн., у 2025 році 983,5 тис. грн.

Надавачі соціальних послуг комунального сектору залучали кошти від благодійників для надання та розвитку соціальних послуг. Так, у 2023 році обсяг залучених коштів становив 1247,0 тис. грн., у 2024 році – 1203,5 тис. грн., а вже у 2025 році та надавачі соціальних послуг комунального та недержавного секторів залучено 10092,7 тис. грн.

Також залучено натуральну допомогу від благодійників за результатами вжитих заходів.

У громаді у 2025 році проводився моніторинг надання та оцінки якості соціальних послуг, що фінансуються з місцевого бюджету, відповідно до вимог чинного законодавства (Постанова Кабміну від 01.06.2020 р., № 449). Його результати були оприлюднені на офіційному сайті Кам'янець-Подільської міської ради.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Уся співпраця із надавачами соціальних послуг недержавного сектору, зокрема договори про співробітництво територіальних громад у сфері надання соціальних послуг, здійснюється на основі Угод або Меморандумів про співпрацю.

У Кам'янець-Подільській ТГ затверджена Стратегія розвитку територіальної громади. Також, прийняті відповідні програми соціального розвитку Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2028 (2030) роки. Рішеннями Кам'янець-Подільської міської ради затверджено низку програм соціального захисту та в інтересах дітей, а також інші дитиноцентричні програми. А саме: 04 грудня 2025 року на 61 сесії Кам'янець-Подільської міської ради прийнято такі рішення:

- 17/61. Про затвердження Стратегії розвитку Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на період до 2030 року.
- 21/61. Про затвердження Плану заходів Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2025-2028 роки з реалізації Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та Регіонального плану заходів Хмельницької області на 2025-2026 роки.
- 22/61. Про затвердження Програми соціальної підтримки дітей, які перебувають на обліку служби у справах дітей, проживають на території Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2030 роки.
- 29/61. Про затвердження Комплексної програми «Раннє втручання».
- 37/61. Про затвердження програми «Організація відпочинку, оздоровлення та туристичних подорожей дітей Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2030 рр.».
- 38/61. Про затвердження Комплексної програми соціального захисту Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2030 роки.
- 39/61. Про затвердження Програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, гендерної політики та протидії торгівлі людьми на 2026-2030 роки.
- 40/61. Про затвердження Комплексної програми підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб на території Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2030 роки.
- 41/61. Про затвердження Програми підтримки ветеранів війни, Захисників та Захисниць України, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2026-2030 роки «ПОРУЧ».
- 43/61. Про затвердження Програми «Забезпечення територіальної доступності для здобувачів освіти» на 2026-2028 роки [2].

Щодо стану поінформованості та обізнаності населення про соціальні послуги, що надаються в Кам'янець-Подільській територіальній громаді, їх змісту та порядку надання, слід відмітити, що у 2025 році інформування населення щодо існуючих соціальних послуг значно покращилось. За сприяння міської влади Департаментом соціального захисту населення випускались інформаційні бюлетні щодо спектру та обсягу соціальних послуг, за сприяння Проекту громада отримала буклети щодо існуючих послуг для сімей з дітьми та активно їх розповсюджує. Завдяки місцевій програмі у громаді випущено буклети про послугу РВ. У друкованих та мережевих ЗМІ вийшло безліч інформацій з боку ДСЗН, «Турботи» та КПМЦСССДМ щодо спектру та переліку соціальних послуг. Не залишається поза увагою й безпосереднє інформування осіб, які звертаються за допомогою та мережа неформального спілкування, яка значною мірою базується на обміні новинами між мешканцями громади. Доповнюються ці канали інформування через офіційний сайт міської, Facebook-сторінки міської ради та надавачів соціальних послуг, інформаційні бюлетені, ефективно працює лінія 15-05, планується створення call-центру тощо.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

У громаді активно працює координаційна група із визначення потреб населення Кам'янець-Подільської міської територіальної громади у соціальних послугах при Департаменті соціального захисту населення (рішення виконавчого комітету Кам'янець-Подільської міської ради № 1069 від 17 грудня 2025 року). З метою визначення потреб у соціальних послугах були проведені опитування отримувачів соціальних послуг муніципальних надавачів.

У 2025 році ДСЗН був проведений моніторинг якості надання соціальних послуг двох надавачів Кам'янець-Подільської міської ради. Щоквартально проводиться моніторинг надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, яку надає недержавний надавач соціальних послуг.

Звісно, що особи похилого віку та особи з інвалідністю не готові оплачувати соціальні послуги, віддаючи перевагу їх безкоштовному отриманню. Проте, думки респондентів навпіл розділились щодо отримання послуг за рахунок місцевого бюджету бенефіціарами, які не зареєстровані у громаді.

У 2025 році значно покращилось інформування мешканців громади про спектр соціальних послуг, їх зміст та порядок їх отримання завдяки підписаним та реалізованим Договорам між ДСЗН, територіальним центром, КПМЦСССДМ та засобами масової інформації: газета «Подільський», ПрАТ «Кам'янець-Подільська телерадіокомпанія», ТЗОВ «Телерадіокомпанія «Подільський-TV» та ТЗОВ «Телерадіокомпанія «Проскурів».

У громаді проводяться зустрічі з мешканцями, що є важливою складовою для встановлення прямого контакту з громадянами. Такі зустрічі сприяють обміну думками, виявленню актуальних проблем та потреб місцевого населення, а також дають можливість отримати зворотний зв'язок щодо надання соціальних послуг. Це дозволяє оперативно реагувати на запити мешканців та коригувати роботу органів місцевого самоврядування, що сприяє покращенню якості життя громади в цілому.

Службою у справах дітей регулярно проводяться зустрічі з опікунами та прийомними сім'ями. Для зручності комунікації також існує закрита Viber-група.

ДСЗН проводяться зустрічі із потенційними отримувачами соціальних послуг.

КПМЦСССДМ щомісяця проводить групові заходи для сімей, які опинились у СЖО, щоквартально – із прийомними батьками та батьками-вихователями, а також мотиваційні зустрічі для підлітків із сімей у СЖО за участю успішних людей. Щорічно організовується захід для вагітних жінок та їхніх чоловіків у співпраці з відділенням жіночої консультації для підтримки демографічної ситуації. Активна робота проводиться з ВПО. Заходи відбувалися у межах Комплексної програми соціального захисту Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2021-2025 роки».

У 2025 році ДСЗН випускались інформаційні бюлетні. Надавачами послуг розповсюджувались інформаційні буклети, зокрема надруковані у межах проєкту та інших донорів та благодійників.

Проте, аналіз змісту сайту та сторінки у Facebook виявив відсутність чіткої та систематизованої інформації, що ускладнює доступ населення до необхідних послуг та зменшує ефективність інформування.

Учасники ФГД відзначають, що інформацію про соціальні послуги не завжди легко знайти. Також інформація, розміщена на інтернет-ресурсах, є недоступною для людей похилого віку. Окрім того, поширення інформації «з вуст у вуста» не гарантує її точності, повноти та своєчасного донесення до всіх мешканців.

Учасники фокус-групового дослідження вважають, що працівники соціальних служб, Департаменту соціального захисту, лікарі та інші фахівці мають більше інформувати людей про доступні соціальні послуги та роз'яснювати, куди можна звертатися для їх отримання [2].

Задля покращення організації надання та розвитку соціальних послуг, в яких є потреба, напрямів розвитку соціальної роботи, спрямовані на подолання чинників, що

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

зумовлюють вразливість та СЖО, та створення безбар'єрного середовища для отримувачів соціальних послуг в Кам'янець-Подільській міській ТГ варто виокремити подальші рекомендації для їх реалізації, а саме:

- продовжити проведення зовнішньої оцінки якості надання соціальних послуг для визначення їх ефективності, відповідності стандартам соціальних послуг, потребам отримувачів, зокрема недержавних надавачів;
- подовжити систематичну роботу з поширення інформації про соціальні послуги. Забезпечити доступність інформації про права та послуги для вразливих категорій населення, використовуючи різні канали комунікації;
- сприяти підвищенню кадрового потенціалу надавачів соціальних послуг, а саме: заповнити штат фахівців із соціальної роботи відповідно до Наказу Міністерства соціальної політики України від 31 серпня 2023 року № 263-Н для забезпечення належного рівня надання соціальних послуг;
- напрацювати механізми продовження надання послуги супроводу під час інклюзивного навчання (асистент дитини);
- розглянути можливість вдосконалення транспортного сполучення для мешканців віддалених сіл;
- забезпечити доступність приміщення КПМЦСССДМ для осіб з інвалідністю;
- створити послугу «соціальне таксі» для дітей з інвалідністю;
- розглянути можливість утворення Денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі з однією «кризовою кімнатою»;
- розширити можливості для отримання психологічного консультування для сімей в СЖО, сімей, які виховують дітей з інвалідністю, сімей військовослужбовців, ветеранів війни, загиблих у війні тощо через залучення психологів на умовах цивільно-правових угод;
- продовжувати розвивати альтернативні форми сімейного догляду (патронат над дитиною);
- соціальним менеджерам надавачів пройти відповідне навчання;
- здійснити комплексні заходи для створення Денного центру соціально-психологічної допомоги з кризовою кімнатою, включаючи розробку концепції, забезпечення фінансування, залучення фахівців, розробку алгоритму роботи, проведення інформаційної кампанії та контроль ефективності його діяльності;
- сприяти розвитку та функціонуванню груп взаємопідтримки і допомоги для вразливих категорій населення, насамперед сімей, які виховують дітей з інвалідністю;
- забезпечити організацію надання медичної допомоги спеціалістами, зокрема дитячими спеціалістами. Доцільною є оптимізація процедури проходження медичних оглядів для батьків-вихователів і дітей, влаштованих у ДБСТ, з мінімізацією кількості візитів або забезпеченням їх проведення в один день;
- залучати потенціал недержавних організацій до надання соціальних послуг шляхом впровадження механізмів соціального замовлення, розширення практики закупівлі послуг на договірній основі, а також організації конкурсів соціальних проєктів;
- активізувати громадські ініціативи, шляхом ініціювання створення ініціативних груп з представників вразливих категорій населення, зокрема батьків дітей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та їхніх родин, до участі в плануванні та реалізації заходів, проєктів і волонтерських ініціатив;
- розглянути можливість збільшення розміру місцевих соціальних виплат для сімей, які виховують дітей з інвалідністю, з урахуванням їхніх особливих потреб;

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

- розглянути можливість запровадження механізму часткової або повної компенсації витрат на медичні послуги, реабілітацію, придбання спеціального обладнання та ліків, які не покриваються державними програмами;
- вибудовувати фандрейзингову стратегію для посилення матеріально-технічної та фінансової спроможності суб'єктів системи надання соціальних послуг в ТГ [2].

Висновки дослідження і перспективи подальших наукових досліджень.

Результати проведеного дослідження підтверджують, що в Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді створено ефективну мережу надавачів соціальних послуг, що є ключовою передумовою для належної організації та надання соціальних послуг. На території громади функціонує структурний підрозділ органів місцевого самоврядування, відповідальний за адміністрування соціальних послуг, а також створено комунальні установи, які надають соціальні послуги. Окрім того, до реєстру надавачів соціальних послуг включені й недержавні установи, зокрема громадські та благодійні організації.

Таким чином, дослідження цієї проблеми має важливе наукове значення для розвитку теоретичних засад соціальної роботи та практичне значення для підвищення ефективності системи надання соціальних послуг на рівні територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді : навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.
2. Звіт за результатами визначення потреб населення Кам'янець-Подільської міської територіальної громади у соціальних послугах на 2026 рік (за даними 2025 року). URL : <https://kam-pod.gov.ua/novini/town-news/item/55634-zasidannia-koordynatsiinoi-hrupy-korotko-pro-holovne>
3. Костишин Е., Шевців Ю., Луцишин О. Ринок соціальних послуг в Україні. *Науковий вісник ЛДУ БЖД «Публічне управління та соціальна робота»*. 2024. Вип. 2. С. 46 – 51.
4. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T192671> (дата звернення: 28.04.2026).
5. Соціальна робота : (теорія і практика) : підручник для студентів вищих навчальних закладів / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. Київ : Каравела, 2022. 367 с.
6. Опалюк Т. Л. Сучасні стратегії надання соціальних послуг: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. 2020. 118 с.
7. Шинкарук В. Д., Пеша І. В., Сопівник І. В., Галайдюк В. В., Кошук О. Б. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі: навчальний посібник. Київ : «Компринт», 2022. 360 с.
8. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків : ХІСД, 2017. 112 с.

REFERENCES

1. Bezpalko O. V. Sotsialna robota v hromadi : navchalnyi posibnyk. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2005. 176 s. [in Ukrainian].
2. Zvit za rezultatamy vyznachennia potreb naselennia Kamianets-Podilskoi miskoi terytorialnoi hromady u sotsialnykh posluhakh na 2026 rik (za danymy 2025 roku). URL : <https://kam-pod.gov.ua/novini/town-news/item/55634-zasidannia-koordynatsiinoi-hrupy-korotko-pro-holovne> [in Ukrainian].
3. Kostyshyn E., Shevtsiv Yu., Lutsyshyn O. Rynok sotsialnykh posluh v Ukraini. Naukovyi visnyk LDU BZhD «Publichne upravlinnia ta sotsialna robota». 2024. Vyp. 2. S. 46 – 51. [in Ukrainian].
4. Pro sotsialni posluhy : Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 r. № 2671-VIII. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T192671> (data zvernennia: 28.04.2026).

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

5. Sotsialna robota : (teoriia i praktyka) : pidruchnyk dlia studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv / M. P. Lukashevych, T. V. Semyhina. Kyiv : Karavela, 2022. 367 s. [in Ukrainian].

6. Opaliuk T. L. Suchasni stratehii nadannia sotsialnykh posluh: navchalno-metodychnyi posibnyk. Kamianets-Podilskyi : Vydavets Kovalchuk O.V. 2020. 118 s. [in Ukrainian].

7. Shynkaruk V. D., Piesha I. V., Sopivnyk I. V., Halaidiuk V. V., Koshuk O. B. Monitorynh i otsinka u sotsialnii roboti: navchalnyi posibnyk. Kyiv : «Kompynt», 2022. 360 s. [in Ukrainian].

8. Shcherban S., Sheiko R., Levkina H. Posibnyk z monitorynhu ta otsiniuvannia nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini. Kharkiv : KhISD, 2017. 112 s.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Дослідження виконане за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї статті.

Дата першого надходження статті до видання – 24.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 20.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) – 19.05.2026